

રામાયણ

વાલ્મીકિ નામે ભારતના એક મહાન ઋષિ થઈ ગયા. એક દિવસ સવારે તમસા નદીમાં સ્નાન કરીને તેઓ ઝાડ નીચે બેઠા હતા. ધ્યાન કરવા જતા હતા ત્યાં જ તેમની નજર ઝાડની એક ડાળ ઉપર પડી. બે પંખીઓ એકબીજામાં મગ્ન હતા. અચાનક એક પારધીના બાણથી એક પંખી વીંધાઈ ગયું અને નીચે પડ્યું! બીજું પોતાના પ્રિયજનના આવા કરુણ મૃત્યુથી અતિ દુઃખી બનીને ચીસ પાડી ઊઠ્યું. આ દૃશ્યથી અને સ્ત્રીસ્ત્રી દયાળુ વાલ્મીકિનું હૃદય રડી ઊઠ્યું અને તેમના મુખમાંથી પારધી માટે શાપ સરી પડ્યો: "હે પારધી, આ ઝૂરતા પંખીની જેમ તું પણ અનંત કાળ સુધી સ્વજનનો વિયોગ પામીશ." પણ તે શાપના શબ્દો જે રીતે ગોઠવાઈ ગયા તેનાથી ઋષિને આશ્ચર્ય થયું. સંસ્કૃત ભાષાનો તે પ્રથમ શ્લોક બન્યો. ઋષિના અંતરના શોકમાંથી પવિત્ર શ્લોક થયો ! ઋષિને થયું કે આવા સુંદર શ્લોકોથી કોઈ મહાપુરુષની ગાથા ગાવી જોઈએ.

તે અરસામાં નારદમુનિ તેમના આશ્રમમાં આવેલા. વાલ્મીકિએ પૂછ્યું, "હે નારદમુનિ, અત્યારે મનુષ્યોમાં કોણ અતિશય ગુણવાન છે? કોણ એવા જ્ઞાની છે કે જેને સંપત્તિમાં અને વિપત્તિમાં સમાન ભાવ રહે છે? જે અતિ બળવાન છે છતાં જેને પોતાના બળનું માન નથી; અને જે બળથી પોતાની ઈન્દ્રિયો અને સમાજના દુષ્ટોનું દમન કરે છે? ઉત્તમ ત્યાગ અને સંવેગવાળો કોણ છે?"

નારદજીએ કહ્યું, "આજના યુગમાં એવા સદ્ગુણોથી તો કેવળ એક શ્રી રામચંદ્ર શોભે છે! તેઓ અયોધ્યાના રાજા દશરથના પુત્ર છે. એવા ગુણવાન પુરુષની ગાથા ગાવાથી જીવનમાં શાંતિ અને આનંદ રહેશે." વાલ્મીકિએ પોતાના મનની શાંતિ માટે રાજા રામના ચરિત્રોનું ગાન સંસ્કૃતના શ્લોકોમાં કર્યું. તે ગ્રંથ એટલે રામાયણ. આથી મહર્ષિ વાલ્મીકિ ભારતના આદિકવિ કહેવાય છે. રામાયણ એક મહાકાવ્ય છે, તેમાં હજારો શ્લોકો દ્વારા શ્રી રામની કથા કહેવામાં આવી છે.

રાજા રામ એ રાવણ જેવા અસુરોનો નાશ કરવા આવેલા વિષ્ણુનો અવતાર હતા. રામાયણમાં ભગવાન રામના બાળચરિત્રો, ઋષિઓના આશ્રમમાં તેમનો વિદ્યા અભ્યાસ, મુનિઓની સેવા, યુવાનીની શૂરવીરતા, સીતા સાથે લગ્ન, ચૌદ વર્ષનો કઠિન વનવાસ, રાવણ સાથે લડાઈ, વગેરે બધું વર્ણન ખૂબ સુંદર રીતે કરવામાં આવ્યું છે. આ ગ્રંથ દ્વારા કુટુંબભાવના, સંયમ, સદાચાર, ભક્તિ, સેવા, નમતા, દયા, વગેરે ગુણોને પાંચણ મળે છે. એટલે રામની જીવનકથા ભારતના ઘર ઘરની કથા બની ગઈ છે. દરેકને પોતાના ઘરમાં રામની જેમ સ્નેહ અને સમજણથી, દયા અને સેવાથી, ક્ષમા અને મમતાથી જીવવાની ઈચ્છા રહે છે.

વાલ્મીકિના રામાયણ ઉપરથી બીજા ઘણાં ગ્રંથો રામના જીવન વિષે લખાયા છે જેમાં સંત શ્રી તુલસીદાસજીનું "રામચરિત માનસ" વધુ જાણીતું અને લોકપ્રિય છે. આ ગ્રંથો વાંચવાથી જીવનમાં ભક્તિ, સદાચાર, કુટુંબ ભાવના વગેરે ગુણો કેળવવાની પ્રેરણા મળે છે.

UNDER LINED

Lesson 5 : Location Pointers - પાઠ ૫ : સ્થાન નિર્દેશક

ઘઘાની આગળ મેહુલ યાલે છે.

front

ઘઘાની પાછળ કૂતરો યાલે છે

back

મેહુલની પાછળ ઘઘા યાલે છે

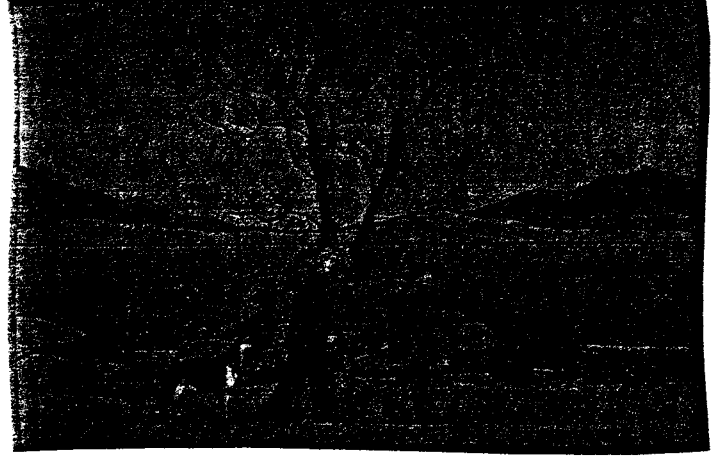
back

ઘઘા કૂતરાની આગળ યાલે છે

front

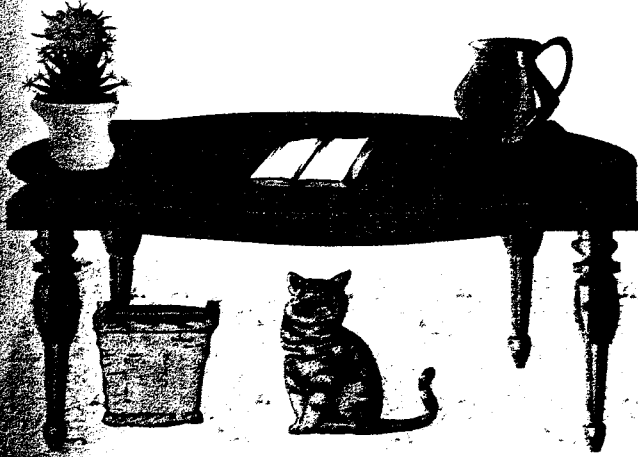
ઘઘા મેહુલ અને કૂતરાની વચ્ચે યાલે છે

middle

Write Gujarāti sentences from above:

Note : - Notice that the noun or pronoun related to top, under etc ends with ની

ટેબલની ઉપર ફૂલઘાની છે.

ટેબલની ^{top} ઉપર બુક અને જગ છે.

ટેબલની ^{top} નીચે બિલાડી છે.

ટેબલની ^{under} નીચે કચરા પેટી છે.

under

Write Gujarāti sentences from above:

Write these opposite pointers:-

ઘડક	દૂર
આગળ	પાછળ
ઉપર	નીચે
જમણે	જમણે
બહાર	બહાર
પેલું	પેલું

આ ઝાડ નદીની નજીક છે.

this near

પેલો પર્વત ઘરથી દૂર છે.

that far

આ ઝાડ ઘરની પાસે જ છે.

this near

તે પર્વત નદીને સામે કિનારે છે.

that opposite

આ ઘરની બંને બાજુ ઝાડ છે.

this both sides

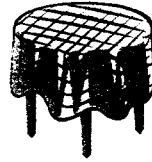
ઘરની આગળ ઝાડ છે અને પાછળ પણ ઝાડ છે.

front

back

Write Gujarāti sentences from above:

તેજલની ડાબી બાજુ ટેબલ છે.

left side

મારી ડાબી બાજુ ટેબલ છે.

left side

તારી જમણી બાજુ ટેબલ છે.

right side

તેજલની જમણી બાજુ ખુરશી છે.

right side

મારી જમણી બાજુ ખુરશી છે.

right side

તારી ડાબી બાજુ ખુરશી છે.

left side

Write Gujarāti sentences from above:

Riddle and Fun time :

Speak these lines loudly a few times and solve the riddle:

કીડીની એક આગળ કીડી

કીડીની એક પાછળ કીડી

આગળ કીડી, પાછળ કીડી

કહો કેટલી ચાલતી કીડી?

ઝાડની અંદર ઘર છે.

inside

ઝાડની બહાર ઝાડ છે

outside

ઘરની નજીક છોકરો છે.

near

ઝાડની નીચે છોકરો રમે છે.

under

ઝાડની ઉપર પંખી ઊડે છે.

top

Note :- Notice that the noun or pronoun related to top, under etc ends with ની

Write Gujarāti sentences from above:

૧

૨

૩

એક પછી બે આવે

after

બેની પહેલાં એક આવે

before

બે અને ત્રણની પહેલા એક આવે

before

બે એક અને ત્રણની વચ્ચે આવે

middle

પાંજરાની અંદર પોપટ છે

inside

પાંજરાની બહાર બિલાડી છે.

outside

બિલાડી પોપટ સામે જુએ છે.

at

Write Gujarāti sentences from above:

Write these "opposite pointers":-

નજીક દૂર

બાજુ પાછળ

ઉપર નીચે

ઝાડની નીચે જમણે

ઝાડની અંદર બહાર

ઝાડની ઉપર પેલું

ઉંદરોની સભા

ઉંદરો બધા રમતા હતા. ફૂદતા, ઉછળતા, એકબીજાને નચાવતા હતા. હસાહસી કરતા પકડાપકડી રમતા હતા. ખૂબ ધમાધમ કરતા હતા. કેટલાક ગુલાંટ ખાતાં ખાતાં ચિચિચારી બોલાવતા હતા. નાના-મોટા બધા ઉંદરો આનંદમાં રમતા હતા.

“એ..એ..એએ... ભાગો! બિલાડી આવી, ભાગો!!” એક નાની ઉંદરડીએ ચીસ પાડી. અને એક જ ક્ષણમાં ઉંદરોનું મંડળ છૂટું પડી ગયું. બધા ઉંદરો જુદી જુદી દિશામાં દોડી ગયા, અહીં તહીં સંતાઈ ગયા. ફેરો ફોગટ ગયો છતાં પણ બિલાડી ગૌરવથી ચાલી ગઈ.

થોડી વાર પછી એક એક કરીને ઉંદરો દરમાં ભેગા થયા. ગૂસપૂસ ચાલી. ગણગણાટ થયો. વાતો વધી.

“આ તે કેમ ચાલે? આ બિલાડી કાયમ આપણો આનંદ બગાડે છે.”

“ગમે ત્યાંથી આવી ચડે છે અને આપણને ડરાવે, હંફાવે છે!”

“એનાથી કેમ બચવું? આપણે કાયમ ભાગતા ફરીએ તે કેમ ચાલે?”

“એને કેમ કરીને હરાવવી?”

“કાંઈક તો ઉપાય કરવો જોઈએ જેથી આપણે શાંતિથી રહી શકીએ.”

બધા ઉંદરો બોલતા હતા. બિલાડીને કેમ કરીને છેતરવી? બિલાડીથી કેમ બચવું? ... વારાફરતી ઉંદરો જુદા જુદા ઉપાયો રજૂ કરતા હતા. પરંતુ એકે ઉપાય બંધ બેસતો થયો નહિ. દરેકમાં કાંઈક ને કાંઈક ખામી હતી.

“બિલાડીને ગળે ઘંટ બાંધીએ તો?” એક યુવાન ઉંદર ડહાપણથી બોલ્યો. “એ બિલાડી આવે તે વખતે ઘંટડી રણકે ! ઘંટડીનો અવાજ આવે કે તરત આપણે ભાગી જવાનું! પછી એ ફાવે જ શાની?”

“વાહ વાહ!” “સાચી વાત!” “સરસ ઉપાય!” “આખરે બિલાડી ઉપર જીત!” બધા ઉંદરોને ઉપાય ખૂબ જ ગમી ગયો. આનંદ આનંદ છવાઈ ગયો.

“પણ...” એક ઘરડો ઉંદર કહેવા ગયો, પણ બીજા ઉંદરોના અવાજથી દબાઈ ગયો. ફરી તે મોટેથી બોલ્યો : “આ ઉપાય તો બરાબર, તેમાં શંકા નથી. પણ તે બિલાડીના ગળામાં ઘંટ બાંધવો કઈ રીતે? અને કયો ઉંદર બિલાડીના ગળામાં ઘંટ બાંધશે?”

આ સાંભળી ઉંદરો ચૂપ થઈ ગયા. ઉંદરોને સમજાયું કે બોલવું જેટલું સહેલું જણાય, પણ કરવું તેટલું સહેલું નથી! કરવું અઘરું છે ! તે દિવસથી કહેવત છે કે :
“બિલાડીને ગળે ઘંટ કોણ બાંધશે ?”

ત્યાં ભગવાન રહે

એક સંત હતા.

ગામ બહાર નાનકડી ઝૂંપડીમાં તે રહેતા. ઝૂંપડી ઝાડનાં પાંદડાં, ડાળખાં ને ઘાસમાંથી બનાવેલી. એટલી નાની કે માંડ એક જ વ્યક્તિ રહી શકે એટલી એ ઝૂંપડીમાં જગા.

એક દિવસે ખૂબ વરસાદ પડતો હતો. પેલા સંત ઝૂંપડીમાં સૂતા સૂતા ભગવાનનું સ્મરણ કરતા હતા. એ વખતે બારણે ટકોરા પડ્યા. સંતે બારણું ખોલ્યું. કોઈ અજાણ્યો માણસ ભીંજાયેલા કપડે ઊભો હતો. કહે : “મને અંદર રહેવા દેશો ?” સંતે કહ્યું, “પદારો, ભીંજાયેલી ઝૂંપડીમાં એક માણસને સૂવાની જગા છે, પણ આપણે બંને પ્રેમથી બેસી શકીશું.”

પેલો અજાણ્યો માણસ પણ ભક્ત હતો. બન્ને ઝૂંપડીમાં બેસીને પ્રભુસ્મરણ કરવા લાગ્યા. થોડો વખત વીત્યો ત્યાં ફરીથી કોઈએ બારણું ખટખટાવ્યું. સંતે બારણું ઉઘાડીને જોયું તો કોઈ ભીંજાયેલો માણસ જણાયો. “બહાર બહુ વરસાદ છે, મને અંદર આવવા દેશો ?” ધુજતા અવાજે તેણે પૂછ્યું. પેલા સંત બોલ્યા, ‘આવો, ઝૂંપડીમાં બે જણ માટે બેસવાની જગા છે, તો આપણે ત્રણ જણા ખુશીથી ઊભા રહી શકીશું.’”

ત્રીજી વ્યક્તિ પણ સંત હતી. ત્રણે જણાએ ઊભા રહીને ભગવાનનું સ્મરણ કરવા માંડ્યું.

સૌની આંખો બંધ હતી, પણ તેમને લાગ્યું કે કોઈ ચોથો માણસ પણ એમની સાથે છે. તેમણે આંખો ઉઘાડીને જોયું તો સ્વયં ભગવાન તેમની પાસે જ ઊભા હતા ! ત્રણેએ ભગવાનને પ્રણામ કર્યા. “પ્રભુ, આપ અહીં!” ત્રણે ખસીને જગ્યા કરવા લાગ્યા. પણ જગ્યા જ ક્યાં હતી !

ભગવાન હસ્યા. બોલ્યા, “સંતો, તમે એટલા હળીમળીને રહ્યા છો કે મને આ ઝૂંપડી જ મારું ઘર લાગે છે. જ્યાં જ્યાં મને આવો સંપ અને સુમેળ દેખાય છે ત્યાં જ હું રહું છું.”

